

TBMM

DİLEKÇE KOMİSYONU GENEL KURUL KARAR CETVELİ

Sayı: 14

YAYIM TARİHİ
09/02/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Kararı

Karar No: 29

Tarih:3/2/2011

Dilekçe No	Dilekçe Sahibinin Adı, Soyadı, Adresi	Dilekçe Konusu
5995	Nihan GÖZALICI Turan Güneş Bulvarı 639. Sk Tunacan Sitesi No: 1/17 Çankaya/ANKARA	Yaşam düzenlerini bozduğu, gün ışığından istifadeyi engellediği ve tasarrufa engel olduğu gerekçesiyle kış saati uygulamasına son verilmesini talep ediyor.
6125	Bahadır GÜLSEROĞLU Mürsel Uluç Mahallesi 988. Sokak 13-11 İlker/Çankaya/ANKARA	
6423	Nazım BOYSAN Gazipaşa Bulvarı Talay Apt. No:36 Daire 6 Seyhan/ADANA	
7341	Cafer KARADAYI Cevat Yurdakul Bulvarı Yücel Apt. No.20 Seyhan/ADANA	

1. Giriş

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu (DKGK), İçtüzüğü'nün 115 ilâ 120 nci maddeleri çerçevesinde, kış saati uygulamasına son verilmesi talebini içeren dilekçeleri önce Bursa Milletvekili Hayrettin Çakmak, Aydın Milletvekili Recep Taner ve Malatya Milletvekili Fuat Ölmeztoprak'tan oluşan Alt Komisyon marifetiyle incelemiş; Alt Komisyon tarafından hazırlanan rapor ve dilekçe, DKGK'nın 3/2/2011 tarihli toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

Bilindiği üzere, ülkemizde 697 sayılı Kanun Günün Yirmi Dört Saate Taksimine Dair Kanununun 2 nci maddesinin hükmü dikkate alınarak, yılın 5 ayında İzmit ilinden geçen 30⁰ doğu boylamının referans alındığı geri saat uygulaması, yılın kalan 7 ayında ise Bakanlar

Kurulu Kararıyla Iğdır ilinden geçen 45° doğu boylamının referans alındığı ileri saat uygulaması yapılmaktadır. Komisyonumuz talep konusu genellikle arz etmesinden dolayı gündemine almayı uygun görmüştür.

2. Dilekçelerin Konusu ve Talep

Komisyonumuza gönderilen kış saati uygulamasına son verilmesi talebini içeren dilekçelerde;

Kış saati uygulaması nedeniyle çalışanların kurumlarından hava karardıktan sonra ayrılabilirdiği ve bu durumun mesai çıkışı ulaşımında aksamalara neden olduğu,

Enerjiden tasarruf sağlama amacıyla uygulanan kış saatinin fiiliyatta tam tersi sonuçlar doğurduğu, kış saati uygulamasının mesai saatlerinin günün aydınlık zaman dilimi dışında kalmasına neden olduğu, bu nedenle işyerlerinde elektrik kullanımının arttığı,

Yaz saati uygulamasının kış aylarında da devam ettirilmesi halinde mesai saatlerinin günün aydınlık dilimi içerisinde kalacağı ve böylece elektrik enerjisi tüketiminden tasarruf sağlanacağı,

Yıl içerisinde yaz saati, kış saati değişimlerinin insanlar üzerinde olumsuz etkileri olduğunu belirterek,

Yaz saati uygulamasının yılın tamamında geçerli olması talep edilmiştir.

3. İlgili Mevzuat

26/12/1925 tarih ve 697 sayılı Günün Yirmi Dört Saate Taksimine Dair Kanun

Madde-2 Griniç'e göre otuzuncu derecede bulunan boylam dairesi bütün Türkiye Cumhuriyeti saatleri için esas alınır. Ayrıca başlangıç ve bitiş tarihleri belirtilmek ve bir saati aşmamak şartıyla yaz saati uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

697 sayılı Günün Yirmi Dört Saate Taksimine Dair Kanununun 2 nci maddesini değiştiren 6/12/1984 tarihli ve 3097 sayılı Kanununun 1 inci Maddesinin Gerekçesi:

3097 sayılı Kanununun 1 inci Maddesinin gerekçesinde; *"Türkiye'de uygulanmakta olan memleket saat ayarı ile devamlı ilişki içinde bulunduğumuz Batı ülkeleri arasındaki saat farkından dolayı meydana gelen bilgi alış-verişi ve haberleşme sıkıntılarını asgariye indirmek, dış ekonomik konularda gerekli sürat ve etkinliği artırmak, Merkez Bankası, borsa, bankacılık muamelelerinde zaman açısından gerekli uyumu sağlamak, ulaşım sektöründe Batı ile Türkiye arasındaki uyumu temin etmek, Türkiye'de halen 45 boylam derecesine göre uygulanmakta olan saat ayarlaması sonucunda, yılda 160 milyon Kw/h enerji tasarrufu sağlandığı, yılda 30 milyar Kw/h enerji tüketen bugünün Türkiye'sinde bunun cüzi bir rakam olarak kaldığı, Türkiye'nin boydan boya 2 000 Km. lik bir mesafeyi kapladığı göz önünde bulundurularak, Atatürk döneminde uygulandığı gibi, 45 boylamı yerine 30 boylamının esas alınarak saat ayarlaması yapılmasının yukarıda belirtilen uyumsuzlukları ve bürokratik engelleri ortadan kaldıracağı ve işlemleri sadeleştireceği düşüncesiyle bu tasarı hazırlanmıştır."* belirtilmiştir.

4. Kamu Kurumlarının Açıklamaları

4.1. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından Komisyonumuza gönderilen 21/10/2010 tarih ve B.15.0.EGM.0.04.01/ 4761 sayılı cevabi yazı ve eki rapor ile 31/12/2010 tarih ve B.15.0.SGB.02-090.01-1641 sayılı yazıda;

Yaz Saati Uygulaması ile ilgili Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca gerekli inceleme, araştırmaların yapıldığı, konu ile ilgili kurum görüşleri alındığı ve ayrıca konunun yasal düzenleme çalışmaları çerçevesinde TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kay.Bil.Tek. Komisyonunda gündeme getirildiği,

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından Yaz Saati Uygulaması Anketi sonuçlarına göre insanların (%71'inin) yaz saati uygulamasının faydalı olduğuna inandığı ve yıl boyunca ileri saat uygulamasını istediği, ayrıca saatlerin ileri ve geri alındığı dönemlerde karşılaşılan olumsuz etkilerden dolayı (psikolojik, sosyal, ekonomik, sağlık, vb...) saatlerde değişiklik yapılmasını istemediği,

Ülkemiz, GMT+2 ve GMT+3 zaman dilimleri arasında kaldığı, dünyadaki ülkeler incelendiğinde referans meridyen olarak, yıl boyunca, ülkelerinin mümkün olduğunca doğusundan geçen meridyenleri tercih ettikleri, örneğin; aynı saat dilimini kullandığımız Yunanistan, Bulgaristan ve Romanya ülkemizden geçen (İzmit 30⁰ doğu) meridyenini kullanmakta olduğu,

Ülkemizin ise batısından geçen (5 ay boyunca) 30⁰ doğu boylamını referans almasının gün ışığından yeterince faydalanamamasına ve elektrik tasarrufunun yeterince yapılamamasına neden olduğu,

Kış saati uygulamasının özellikle doğu bölgemizde, kışın güneşin erken saatlerde (15:40'tan itibaren) batmasına neden olduğu, bu uygulamadan insanların sosyal, psikolojik ve ekonomik olarak olumsuz bir şekilde etkilendiği, ayrıca kış aylarında havanın erken kararmasından kaynaklanan aydınlatma gereksiniminden dolayı da elektrik tüketiminde artışa sebebiyet verildiği,

Ülkemizde, 1978-1984 yılları arası referans meridyen olarak İzmit'ten geçen 30⁰ doğu boylamı yerine, Dünyadaki diğer ülkeler gibi ülkenin doğusundan (Iğdır'dan) geçen 45⁰ doğu boylamı kullanıldığı, ancak 1984 yılında yapılan yasal düzenlemede dikkate alınarak "batı ile uyumu temin etmek" amacıyla referans meridyen olarak İzmit'ten geçen 30⁰ doğu boylamının belirlendiği,

Ülkemizde gün ışığından yeterli faydalanılamamasından dolayı kış aylarında ticari sürenin az olması, ekonomiyi de olumsuz bir şekilde etkilediği, kış saati uygulamasının özellikle doğu illerinde kışın havanın 16:00'dan önce karardığı düşünülürse ticaretin gelişmemesinin engelleyici bir sebep olarak ileri sürülebileceği,

Ülkemizin doğusundan geçen 45⁰ doğu boylamını referans alarak, (GMT+3) zaman dilimine geçmesi halinde, günümüze göre çok daha fazla tasarruf yapmanın yanında, doğu

bölgelerimizde saat probleminden kaynaklanan sorunların da giderileceği, uygulama ile saatlerin ileri-geri alınmasından kaynaklanan birtakım sorunların çözüleceği,

Ancak, 45⁰ doğu boylamını referans alarak (GMT+3) zaman dilimine geçilmesi halinde, ülkemizdeki saat farkının fazlalığından dolayı, batı bölgelerimizde güneşin geç doğmasından kaynaklanan problemler yaşanabileceği, örneğin; Edirne’de güneş 21 Aralıkta saat 07:30’da doğarken, 08:30’da doğacağı, Valiliklerin yapacağı mesai düzenlemesiyle bu soruna çözüm üretilebileceği,

Söz konusu yaz saati uygulamasının kaldırılmasının veya ulusal saate esas meridyen değişikliği yapılmasına yönelik karar alınsa dahi yaklaşık 2, 3 yıl gibi geçiş dönemine ihtiyaç duyulacağı,

Belirtilmiştir.

4.2.Başbakanlıktan Komisyonumuza gönderilen 9/12/2010 tarih ve B.02.0.KKG/183-95/5174 sayılı cevabi yazıda;

Konunun değerlendirilmesine ilişkin Komisyon Başkanlığının yazısına cevaben gönderilen Başbakanlığın yazısında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının yazısı ek yapılarak anılan bakanlığın görüşlerinin Komisyonumuza iletildiği görülmüştür.

4.3. Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı tarafından Komisyonumuza gönderilen 8/12/2010 tarih ve B.02.0.003/15-3564 sayılı cevabi yazıda;

Komisyon Başkanlığının kış saati uygulamasına son verilmesinin dış ekonomik işler, borsa ve bankacılık muamelelerine (olumlu/olumsuz) etkisinin değerlendirilmesi konulu yazısına ilişkin Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığınca gönderilen yazı ekinde, Hazine Müsteşarlığı, T.C.Merkez Bankası, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, T.C.Ziraat Bankası, T.Vakıflar Bankası ile T.Halk Bankasından alınan görüşlerin Komisyonumuza iletildiği anlaşılmıştır. Söz konusu yazı ekinde sunulan ilgili kurumların yazılarında;

Hazine Müsteşarlığınca, yaz ve kış saati uygulamasına geçilmesinin kendi görev alanı çerçevesindeki işler açısından herhangi bir sorun veya zorluk yaratmadığı, imzalanan kredi anlaşmalarında saat ile ilgili olarak yer alan tek husus krediden yapılacak çekişlere ilişkin ödeme emirlerinin kreditorün bulunduğu ülke (mahalli) saatine göre belli bir saate kadar kreditorre gönderilmesi gerektiği ile ilgili olduğu ve ülkemizdeki saat değişiminin buna bir etkisinin olmadığı,

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca, kış saatine geçilmemesi, yurtdışı piyasalarla eşzamanlı çalışma sürelerinin batı ülkeleri için birer saat kısalmasına, buna mukabil doğu ülkeleri için birer saat uzamasına yol açacağı, bu durumun ayrıca, kış aylarında başta aydınlatma giderleri olmak üzere kuruluşların operasyonel giderlerinde tasarruf sağlayabileceği, özellikle akşam saatlerinde gün ışığından daha fazla yararlanılmasına bağlı olarak çalışanların ulaşım koşullarında kısmen de olsa bir iyileşme yaratabileceği ve havanın

erken kararmasının çalışanlar üzerinde yol açtığı stres ve yorgunluk duygusunu hafifletebileceği, diğer taraftan mesai saatlerine ilişkin olarak, günışığından daha etkin yararlanılabilmesi suretiyle ulusal düzeyde çalışanların ulaşım ve çalışma koşulları ile sosyal hayatlarını iyileştirebilecek, enerji tasarrufuna katkı sağlayabilecek alternatif çözümler geliştirilebileceği, bu çerçevede mesai saatlerinin gözden geçirilmesi gerektiği,

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından, kış saati uygulamasına geçilmemesinin piyasalar üzerinde herhangi bir etkisinin olmayacağı, ancak, Avrupa ve Amerika Ülkeleri ve uluslararası kuruluşlarla yapılan haberleşmeler bakımından olumsuzluklar yaşanabileceği, bu bakımdan, küresel uygulamalara paralel olarak, yaz/kış saati uygulamasının devamının, bankacılık faaliyetlerinin etkin yürütülmesi bakımından yararlı olacağını,

Sermaye Piyasası Kurulunca, mesai saatleri bakımından yaz saati uygulamasının devam ettirilmesinin tasarruf sağlama konusunda daha faydalı olacağı, ancak konunun borsa işlemlerine muhtemel etkisi bakımından değerlendirme yapıldığında, piyasaların işleyişi bakımından kış saati uygulamasının herhangi bir olumsuz etkisinin olmadığı, Amerika ve Avrupa ülkeleri başta olmak üzere ülkemizin son dönemde finansal piyasalar alanında ilişkilerini geliştirmekte olduğu Ortadoğu ve Asya ülkelerinde yaz saati ve kış saati uygulamalarının çoğunlukla kullanıldığı, ülkemiz finansal piyasalarının gerek piyasa işlem saatleri, gerekse takas ve teslim saatleri bakımından yurt dışı piyasalara büyük ölçüde entegre olarak çalıştığı, ülkemiz borsalarında işlem gerçekleştirmekte olan çok sayıda yabancı yatırımcı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ülkemiz finansal piyasaları ile global finansal piyasalar arasında var olan uygulama paralellığının bozulmaması, olağan saat farkları dışında yaz saati-kış saati uygulama farklılığından kaynaklanan ilave bir saat farkı ortaya çıkmaması ve herhangi bir karışıklığa meydan verilmemesi, uluslararası faaliyette bulunan şirketlerin finansal ve operasyonel süreçleri ile yabancı yatırımcı işlemleri kapsamında mevcut durumda öngörülemeyen risklere mahal verilmemesi amacıyla mevcut uygulamanın devam ettirilmesinin uygun olacağını,

T.C. Ziraat Bankası tarafından, ABD ve Avrupa ülkelerinde kış saati uygulaması olmasına karşın ülkemizde söz konusu saat ayarlamasının yapılmaması durumunda bu ülkeler ile ortak çalışma saatlerinin kısılacağı göz önünde bulundurularak, (Avrupa ve ABD ile ilgili) yurtdışı piyasalar ile uyumun sağlanması açısından kış saati uygulamasının devam ettirilmesinin faydalı olacağı,

T. Halk Bankası tarafından, bankacılık işlemlerinin niteliği göz önüne alındığında, kış saati uygulamasına geçilmemesinin olumlu ya da olumsuz ölçülebilir bir etkisi bulunmadığı,

T. Vakıflar Bankasıncı, hazine işlemlerimizin önemli bir kısmı yurt dışı piyasalarla yapılmakta olduğundan, kış saati uygulamasının ülkemizde iptali durumunda ve diğer ülkelerdeki mevcut uygulamanın sürmesi halinde, özellikle Avrupa ülkeleri ile aramızdaki saat farkının daha da açılacağını, bu durumun ise, para giriş çıkışlarının bir kısmının mesai

saatleri içerisinde görülememesi nedeniyle yabancı para fonlarının değerlendirilmesinde ve sorunlu işlemlerin takibi ile çözümünde sıkıntılar yaratabileceği, muhabir bakiyelerinin daha geç belirlenmesi nedeni ile fonların değerlendirilmesinin zorlaşacağı, gün içerisinde ulaşan talimatların aynı gün valörlü ödenmesi için geç saatlerde işlem yapılmak zorunda kalılabileceği, uygulamanın müşteri taleplerinin yerine getirilmesinde sorunlara neden olabileceği, sonuç olarak sunulan hizmet kalitesi ve yurt dışı piyasalar ile paralellik sağlamak için yaz-kış saati uygulamasının mevcut haliyle devam etmesinin uygun olacağı,

Bildirilmiştir.

4.4. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Temsilcisinin Beyanları

Bursa Milletvekili Hayrettin ÇAKMAK'ın başkanlığında 5/1/2011 tarihinde toplanan ve kış saati uygulamasına son verilmesi talebini içeren dilekçeleri görüşen Alt Komisyona Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdürlüğünden Genel Müdür Yardımcısı Hayati ÇETİN ve Daire Başkanı Ergün AKALAN tarafından konuya dair ayrıntılı bilgi verilmiştir.

Anılan temsilcilerce yapılan sunuşta;

Ülkemizde yıl içerisinde yaz saati-kış saati olarak iki farklı saat diliminin kullanılmasının yerindeliliğinin değerlendirilmesi ve yaz saatinin yılın tamamında uygulanması konusu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının gündemine 3 yıl önce Antalya Milletvekili Sadık BADAĞ tarafından yapılan başvuru üzerine girdiği,

Bakanlıklarınca yapılan anketlerin neticesinde, vatandaşlarımızın %70'inin saatlerin ileri ve geri alındığı dönemlerde (psikolojik, sosyal, ekonomik, sağlık vb) olumsuzluk yaşadıklarını belirttiğini, %80'inin ise yıl boyu yaz saati uygulamasının yerinde olması yönünde görüş belirttiklerini,

Özellikle doğu illerinde kış saati uygulaması nedeniyle günün erken saatlerde karardığı, bu durumun ekonomik yaşamın gelişmesine engel olduğu ve güvenlik yönünden bazı sorunlara sebebiyet verdiği,

Ülkelerin yıl boyunca güneşlenme süreleri ekvatora yakınlığa göre değiştiği, ülkeler ekvatorundan uzaklaştıkça yıl içerisinde aydınlanma süreleri sabit kalmadığı, bu durumda olan ülkelerin tasarruf sağlama amacıyla sabah saatlerindeki günün aydınlık kısmını akşam saatlerine taşımaya çalıştığı,

Ülkemizde yılın 5 ayında İzmit ilinden geçen 30⁰ doğu boylamının referans alındığı geri saat uygulaması, yılın kalan 7 ayında ise Bakanlar Kurulu Kararıyla Iğdır ilinden geçen 45⁰ doğu boylamının referans alındığı ileri saat uygulaması yapıldığı,

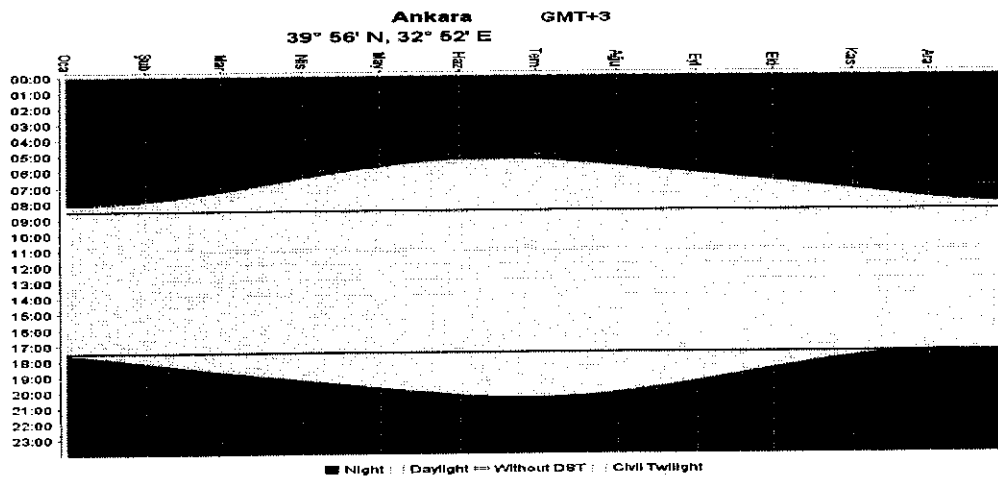
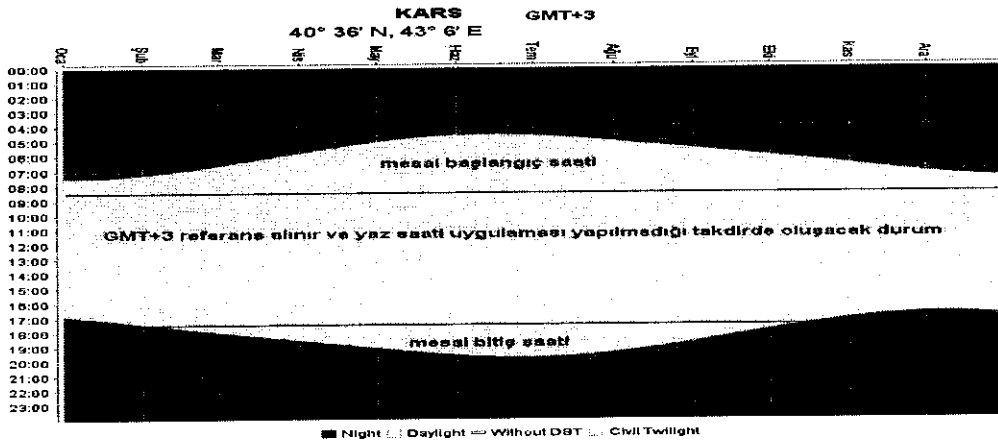
Ülkemizde yıl boyunca yaz saati uygulanması durumunda yılın en uzun ve en kısa günlerinde güneşin doğuş ve batış saatlerine ilişkin bilgilerin aşağıdaki tabloda gösterilen şekilde olacağı,

21 Aralık
(Mevcut Durum GMT+2)

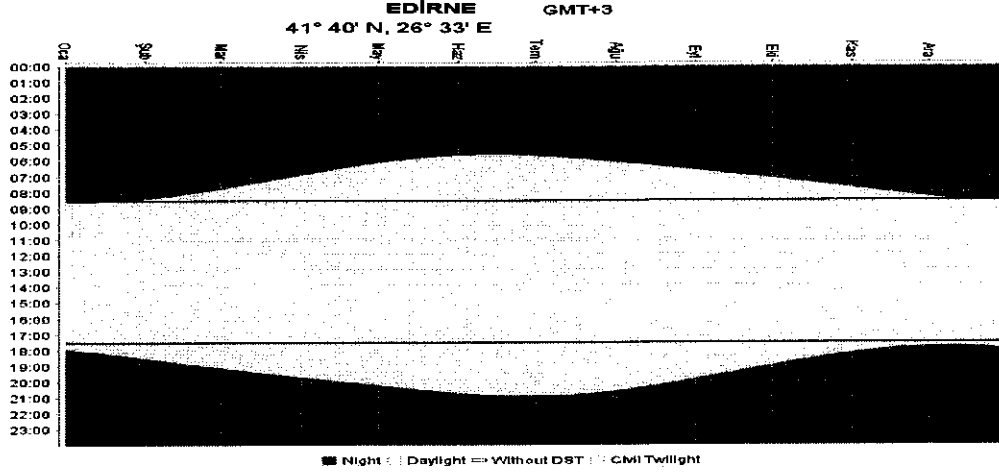
21 Haziran
(Yaz Saati GMT+3)

Şehir	Güneşin doğuşu (+3)	Güneşin batışı(+3)	Güneşin doğuşu(+3)	Güneşin batışı(+3)
KARS	07:21	16:52	04:30	19:51
ANKARA	08:00	17:36	05:13	20:30
EDİRNE	08:30	17:55	05:32	21:00

Yaz saati uygulamasının yılın tamamına yayılması veya Iğdır ilinden geçen 45⁰ doğu boylamının referans alındığı saat diliminin kullanılması durumunda mesai saatleri ile günün aydınlık bölümünün iller bazında karşılaştırılması aşağıdaki şekillerde gösterildiği gibi olacağı,

Dünyadaki uygulamanın daha çok ülkenin en doğusundan geçen meridyenin referans meridyen olarak alınması şeklinde olduğu, ancak ülkemizde dünya uygulamasının aksine batıdan geçen meridyenin referans alındığı,

Ülkemizde referans meridyen olarak İzmit ilinden geçen 30⁰ doğu meridyenin belirlenmesinin gerekçesi borsa, bankacılık ve dış ticaret gibi konularda Avrupa Birliği ülkeleriyle uyum sağlamak olduğu, bu gerekçenin düzenlemenin yapıldığı dönem itibariyle bir gereklilik olabileceği ancak günümüz şartlarında Dünya ülkeleriyle gelişen ilişkiler çerçevesinde Avrupa'yla uyum sağlama amacının geçerliğini yitirdiği,

Yaz saati uygulamasının 9 aya çıkarılması yani yaz saatinin Mart ayında başlatılması ve Kasım ayının sonunda bitirilmesi şeklindeki uygulamanın enerji tasarrufu açısından faydalı olacağı ancak Bakanlık olarak yaz saatinin yılın tamamında uygulanması gerektiği görüşünde oldukları,

Yaz saati uygulamasının yılın tamamına yayılması halinde ülkemizin batı illerinde yılın sadece belirli bir dilimde mesainin hava aydınlanmadan başlaması gibi bir sorun doğuracağı, bu durumun 2 veya 3 ay gibi kısa bir dönemi kapsayacağı, ancak bu sorunun mesai saatleri düzenlenerek giderilebileceği,

Ülkemizin doğusu ile batısı arasındaki gün ışığından yararlanma farklılıklarını en aza indirebilmek için buçuklu meridyen uygulamasına geçilebileceği yani referans meridyen olarak 37,5⁰ doğu meridyeni belirlenebileceği, ancak buçuklu meridyen uygulamasının dünyada 1 veya 2 ülke tarafından kullanıldığı, bu açıdan yaygın bir kullanıma sahip olmadığı,

Kış saati uygulamasıyla hedeflenen gün ışığından daha fazla yararlanma ve böylece enerji tasarrufu sağlama amacının gerçekleşmediği, diğer taraftan kış saati uygulamasının güvenlik açısından da bazı sorunlara neden olduğu,

Yaz saati uygulamasının süresinin uzatılmasının yerinde olacağı, bu amaçla 45⁰ doğu meridyenin referans alınmasına yönelik kanunda yapılacak bir değişiklikle sorunun

çözüleceği veya 697 sayılı Kanunun Bakanlar Kuruluna verdiği yetki uyarınca alınacak bir kararla yaz saatinin yılın tamamında uygulanabileceği,

Yaz saatinin yılın tamamında uygulanmasına ilişkin ilgili kurumlardan bilgi istendiği, kurumların büyük çoğunluğunun yaz saati uygulaması konusunda olumlu görüş bildirdiği, Türk Hava Yollarının uçuş tarifelerinin düzenlenmesi açısından bir uyum sürecine ihtiyaç duyacağını belirttiği ancak bunun yaz saatine olumlu yaklaşmadığı anlamına gelmediği, İstanbul Valiliğinin mesai saatleri açısından sorun oluşturabileceği yönünde görüş bildirdiğini, ancak bunun mesai saatleri düzenlenerek aşılabileceğini değerlendirdiklerini, TEDAŞ ise kullandığı elektrik sayaçlarının bir kısmı dışarıdan müdahale edilebilir olmadığından yeni saat uygulamasına göre elektrik sayaçlarının yenilenmesi gerekebileceği dolayısıyla bunun kuruma bir maliyet getireceğini belirttiği, Dışişleri Bakanlığı'nın ekonomik ilişkiler olumsuz etkileneceği gerekçesiyle düzenlemenin uygun olmayacağı yönünde görüş bildirdiği,

Bilgisini vermiştir.

5.Usul ve Esasa İlişkin Değerlendirme

Komisyonumuz, "kış saati uygulamasına son verilmesi" talebini içeren dilekçe konusunun genellik arz etmesini, yazılı ve görsel medya organlarında benzer taleplerin sıkça yer almasını dikkate alarak konuyu incelemeyi kamu yararı bakımından uygun bulmuştur.

Dilekçeler üzerinde yapılan usulî incelemede gündeme alınan dilekçelerin, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ve TBMM İçtüzüğü'nün 115 ilâ 120 nci maddelerinde belirtilen koşulları taşıdığı görülmüş, dilekçe konularının DKGK'da esastan incelenmesi uygun bulunmuştur.

Anayasanın 74 üncü maddesi gereğince siyasi denetim görevini yürüten Komisyonumuz, kişilerin idareyle ilgili şikâyetlerinin yanı sıra talepleri de değerlendirmekle yükümlü olduğu gibi, talep ve şikâyet konusu yapılan işlemlerin hukuka aykırılığının yanı sıra yerindeliğini de tartışabilmekte ve değerlendirmektedir.

Bu kapsamda, kış saati uygulamasına son verilmesi talebini içeren dilekçeler hakkında ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının bilgisine başvurulmuş olup, Komisyonumuza sunulan bilgi ve belgeler değerlendirilmiştir.

697 sayılı Günün Yirmi Dört Saate Taksimine Dair Kanunun gerekçesi incelendiğinde, 1984 yılında yapılan düzenlemenin özellikle Batı ülkeleri ile ekonomi, ticaret ve ulaşım gibi alanlarda uyum sağlamayı amaçladığı anlaşılmaktadır. Ancak günümüzde gerek bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişme, gerekse ülkemizin Batı ülkeleri yanında dünyanın farklı bölgelerindeki ülkelerle geliştirdiği ekonomik ilişkilerin varlığı salt Batı ülkeleri referans alınarak yapılan düzenlemenin yerindeliliğinin günümüz koşullarında yeniden değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Gerekçesiyle birlikte Kanun dikkate alındığında, Kanun Koyucu İzmit ilinden geçen 30⁰ doğu boylamının referans alınacağını kural olarak benimsemekle birlikte, Bakanlar

Kuruluna hizmet gereklerine göre Iğdır ilinden geçen 45⁰ doğu boylamının esas alınabileceği konusunda takdir yetkisi vermiştir.

Kanun Koyucu, öngördüğü düzenlemesiyle kış saati uygulamasını emredici bir hüküm olarak vazetmeyerek, İdareye günün gelişen ve değişen şartlarına göre kamu yararı doğrultusunda konuyu değerlendirme ve saat dilimini belirleme yetki ve görevini vermiştir. Bu çerçevede, idare kamu yararının gerektirmesi durumunda yılın tamamında 45⁰ doğu boylamını esas alarak saat dilimini belirlemesi takdir yetkisi dâhilindedir.

Dolayısıyla idarenin, özellikle söz konusu Kanunun gerekçesinde belirtilen dış ticarete uyumdaki kamu yararının ortadan kalkması veya dış ticarete uyumda aranılan kamu yararına göre tasarruf vb. durumlar dikkate alındığında yaz saati uygulaması geçilmesinde daha üstün kamu yararının tespiti halinde, 45⁰ doğu boylamı esas alarak saat diliminin belirlenmesi yasal düzenlemenin amacına uygun düşeceği gibi hizmet gerekleri bakımında da yerinde olacaktır.

Komisyonumuzca elde edilen yazılı ve şifahi belge ve bilgiler incelendiğinde;

Tasarruf ve gün ışından yararlanma kriteri esas alındığında Iğdır ilinden geçen 45⁰ doğu boylamının referans alınmasının daha yerinde olacağı,

Avrupa Ülkeleri başta olmak üzere Dünyadaki genel uygulamanın gün ışığından maksimum ölçüde faydalanmak ve enerji tasarrufu sağlamak için ülkenin doğusundan geçen meridyenin referans meridyen olarak alınması şeklinde olduğu,

Buna karşın ülkemizde Iğdır ilinden geçen 45⁰ doğu boylamı değil de İzmit ilinden geçen 30⁰ doğu boylamının referans alındığı, bu durumun dünyadaki genel uygulamayla bağdaşmadığı gibi ülkenin güneş ışığından yeterince yararlanamamasına ve enerji tüketiminde artışa neden olduğu,

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler dikkate alındığında kış saati uygulamasıyla hedeflenen dış ekonomik ilişkilerde Avrupa'yla uyum sağlama konusunda yaşanan kaygıların artık büyük ölçüde geçerliliğini yitirdiği,

Ayrıca ülkemizin gelişen ve değişen ekonomik ilişkileri bağlamında salt Avrupa Ülkeleriyle ilişkisinin olmadığı, doğudaki pek çok ülkeyle ticari ve ekonomik ilişkiler kurulduğu, bu açıdan ülkenin batısından geçen 30⁰ doğu boylamının referans meridyen olarak belirlenmesinde gerekçe gösterilen dış ticarete uyum yaklaşımının çokta anlamlı olmadığı,

Yaz saati uygulamasının enerji tasarrufu sağlama açısından kış aylarında da devam ettirilmesinin daha yerinde olacağı, dolayısıyla yaz saati uygulamasının bütün yıla yayılmasının daha fazla enerji tasarrufu sağlanmasına olanak sağlayacağı,

Ekonomiyle ilgili kurumların yukarıda belirtilen açıklamalarında da anlaşıldığı üzere dış ekonomik ilişkiler, borsa ve bankacılık işlemleri açısından yaz saati veya kış saati uygulamasının etkisinin çok ta olmadığı,

Ülkemizde geri saat uygulamasının (kış saati uygulamasını) özellikle doğu illerimizde, güneşin erken saatlerde (15:40'tan itibaren) batmasına neden olduğu, diğer taraftan saatlerin

ileri ve geri alınmasının insanları yaşam düzenlerini bozduğu bu şekilde insanların psikolojik, sosyal, ekonomik, sağlık gibi yönlerden olumsuz etkilendiği,

Tespit edilmiştir.

Komisyonumuz ekonomik işlerde dahil olmak üzere kamu hizmetlerinin sunulmasında yaz saati uygulamasının daha verimli neticeler doğurduğunu tespit etmekle birlikte, dış ticaretle ilgilenen bankacılık sektörünün bazı birimleri gibi birtakım hizmetlerde ve özellikle kış aylarında (3 aylık dönemde) batı illerinde kış saati uygulamasına ihtiyaç duyulduğunu gözlemlemiştir. Komisyonumuz istisnai ihtiyaçların genel ihtiyaçların üzerinde uygulamaya neden olmaması gerektiğini düşünmektedir. İstisnai mahiyetteki bu hizmetlerin sunumunda saat dilimini değiştirmeksizin mesai saatlerinin düzenlenmesiyle söz konusu ihtiyacın fazlasıyla giderilebileceğini değerlendirilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi hizmet ihtiyacına göre diğer kamu kurumlarından mesaiye 1 saat geç başlayarak (9:30-18:30) buna güzel bir örnek oluşturmaktadır. Dolayısıyla Komisyonumuz kış saati uygulamasına ihtiyaç duyan kurum ve kuruluşların mesai saatlerinde düzenleme yapmak suretiyle bu ihtiyaçlarını giderebileceklerini düşünmektedir.

Bütün bu tespitler çerçevesinde; Bakanlar Kurulunca 45⁰ doğu boylamına göre belirlenen saat diliminin yılın tamamında uygulanmasına yönelik tasarrufta bulunulmasının veya en azından 45⁰ doğu boylamına göre belirlenen saat diliminin yılın 7 ayında değil de 9 ayında uygulanmasına yönelik tasarrufta bulunulmasının kamu yararı bakımından daha yerinde olacağı sonuç ve kanaatine varmıştır.

Gereği Düşünüldü:

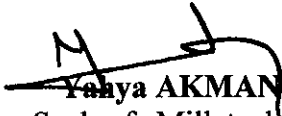
Yaşam düzenlerini bozduğu, gün ışığından istifadeyi engellediği ve tasarrufa engel olduğu gerekçesiyle kış saati uygulamasına son verilmesi talebini içeren dilekçelere ilişkin yukarıdaki tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde;

Bakanlar Kurulu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından, 697 sayılı Kanun hükmünün tanıdığı takdir yetkisi çerçevesinde halen yaz aylarında Iğdır ilinden geçen 45⁰ doğu boylamı esas alınarak uygulanan yaz saatinin, yılın tamamında uygulanmasının veya halen 7 aylık dönemde Iğdır ilinden geçen 45⁰ doğu boylamı esas alınarak uygulanan yaz saati süresinin 9 aya çıkarılmasının istenmesine,

3071 sayılı Kanun ve TBMM İçtüzüğü'nün ilgili maddeleri gereğince, itiraz yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.

Karar No: 29

Konu : Yaşam düzenlerini bozduğu, gün ışığından istifadeyi engellediği ve tasarrufa engel olduğu gerekçesiyle kış saati uygulamasına son verilmesini talebini içeren 5995, 6125, 6423, 7341 numaralı dilekçeler ve Alt Komisyon Raporu.

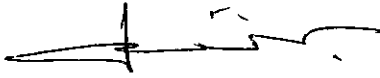

Yanya AKMAN
Şanlıurfa Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Başkanı

Ali KUL
Bursa Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Başkanvekili

toplantıya katılmadı
Faruk KOCA
Ankara Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Sözcüsü

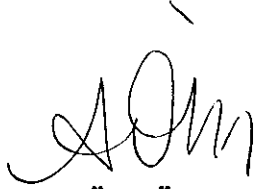

Mehmet Halit DEMİR
Mardin Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Katip Üyesi

Seracettin KARAYAĞIZ
Muş Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

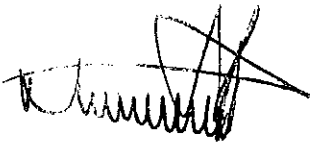
toplantıya katılmadı
Hüseyin BESLİ
İstanbul Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

Ahmet ÖKSÜZKAYA
Kayseri Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

toplantıya katılmadı
Fuat ÖLMEZTOPRAK
Malatya Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

toplantıya katılmadı
Fuat ÇAY
Hatay Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

Muharrem VARLI
Adana Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

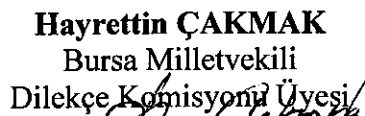

Rasim ÇAKIR
Edirne Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

toplantıya katılmadı
Fatma KURTULAN
Van Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

Recep TANER
Aydın Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi

Hayrettin ÇAKMAK
Bursa Milletvekili
Dilekçe Komisyonu Üyesi